

.TJ

Opole, dnia 21 maja 2020 roku

Pani Zuzanna Donath-Kasiura

Radna Województwa Opolskiego

Szanowna Pani Radna,

W związku z Pani interpelacją z dnia 28 kwietnia b.r. w sprawie sytuacji hydrologicznej województwa opolskiego – uprzejmie Panią informuję co następuje.

1. Sytuacja hydrologiczna, która obecnie ma miejsce w Województwie Opolskim, jak i w całej Polsce, wywołuje duże zaniepokojenie. Niekorzystne warunki pogodowe związane z wysokimi temperaturami i brakiem opadów powodujące przesuszenie gleby, zmniejszenie i zniszczenia upraw roślin, zmniejszenie zasobów wody pitnej, a także zwiększenie prawdopodobieństwa pożarów, wymagają natychmiastowych działań.

Samorząd województwa z dużą troską śledzi sytuację branży rolniczej spowodowaną suszą i utrzymuje stały kontakt z izbami i przedstawicielami branży naszego województwa. Jednakże możliwości działania w tym obszarze są mocno ograniczone. Od 2018r. wszystkie zadania związane z regulacją wód, w tym przeciwdziałaniu suszy posiadają Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej, które opracowują od 2019r. programy przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy. Tym samym dane w zakresie planowanych działań dotyczących przeciwdziałaniu suszy na terenie województwa opolskiego posiadają ww. instytucje (RZGW Gliwice, RZGW Wrocław, RZGW Poznań).

Jednocześnie informuję, że Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, PGW Wody Polskie i Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB utworzyły portal stopsuszy.imgw.pl. Na dedykowanej stronie www, w czasie rzeczywistym prezentowane są aktualne mapy Polski w kontekście zasobów wodnych, prognoz hydro i meteorologicznych oraz niezbędnych wartości dla różnych gałęzi gospodarki, w tym rolnictwa.

W uzupełnieniu pragnę przedstawić możliwości prawne uzyskania wsparcia dla rolnictwa w zakresie szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, które znalazły się w odpowiedzi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Pana Jana Krzysztofa Ardanowskiego udzielonej w związku z interpelacją posła Zbigniewa Ajchlera nr 32204:

„ ... Komisje szacujące szkody powstałe w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej są powoływane i działają na podstawie ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U.

z 2017 r. poz. 2137, z późn.zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. poz. 187 z późn.zm.). Natomiast zgodnie z § 5 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa komisja jest zobowiązana do oszacowania szkód, w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie ziemi lub lawinę, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Suszę, stosownie do przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r., poz. 2047 z późn.zm.), oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

Na mocy przepisów ww. ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich minister właściwy do spraw rolnictwa został zobowiązany do ogłaszania w drodze obwieszczenia w okresie od dnia 21 maja do dnia 20 października, w terminie do 10 dni po zakończeniu sześciodekadowego okresu, wskaźników klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, z podziałem na województwa, na podstawie danych przekazanych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.

A zatem zgodnie z obowiązującymi przepisami komisje rozpoczną szacowanie szkód powstałych w wyniku suszy. (...)

Jednocześnie producenci rolni poszkodowani w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym suszy, poza odszkodowaniami z zakładów ubezpieczeń, mogą ubiegać się o pomoc określoną w obowiązujących przepisach tj.:

1) kredyt preferencyjny zarówno obrotowy na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej jak i na odtworzenie środków trwałych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;

2) udzielenie przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na indywidualny wniosek rolnika, który poniósł szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2017 r. poz. 2336 z późn.zm.) pomocy w opłaceniu bieżących składek na ubezpieczenie społeczne oraz regulowaniu zaległości z tego tytułu w formie odroczenia terminu płatności składek i rozłożenia ich na dogodne raty, a także umorzenie w całości lub w części bieżących składek;

3) zastosowanie przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, na podstawie art. 23a ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 91, z późn. zm.) odroczenia i rozłożenia na raty płatności z tytułu umów sprzedaży i dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz ulg w opłatach czynszu, a także umorzenia raty płatności czynszu z tytułu umów dzierżawy, na indywidualny wniosek producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej powstały szkody;

4) udzielenie na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800 z późn. zm.) przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast ulg w podatku rolnym, na indywidualny wniosek producenta rolnego.”

Ponadto chciałbym dodać, iż Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach - Państwowy Instytut Badawczy (IUNG-PIB) na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi serwis monitoringu suszy rolniczej. System ma za zadanie wskazać obszary, na których potencjalnie wystąpiły straty spowodowane warunkami suszy dla upraw uwzględnionych w ustawie o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w Polsce.

Bieżące źródło informacji hydrologicznej stanowią natomiast wydawane przez Państwowy Instytut Geologiczny – PIB: „*Prognozy sytuacji hydrologicznej w strefach zasilania i poboru wód podziemnych*”. Do odpowiedzi na Pani interpelację dołączam prognozę za okres od 1.05.2020 do 31.05.2020 uwzględniającą sytuację naszego województwa (na podstawie badań w punkcie obserwacyjnym nr II/1209/1 w miejscowości Bliszczycze).

2. W swoim drugim pytaniu prosi Pani o wskazanie kierunków rozwiązań zapobiegających skutkom susz i powodzi. Pytanie ma bardzo złożony charakter. Ze względu na przekazanie kompetencji w tym zakresie zwrócono się z pismem do Prezesa Wód Polskich z prośbą o udzielenie odpowiedzi. Pismo załączam do wiadomości Pani Radnej. Po otrzymaniu odpowiedzi zostanie ona niezwłocznie udostępniona.

W zakresie drugiej części pytania dotyczącego doświadczenia innych krajów w kierunkach rozwiązań walki z suszą i powodzią informuję, że Urząd Marszałkowski ma ograniczone możliwości pozyskania takich informacji. W związku z tym zwrócono się za pośrednictwem jednego z opolskich parlamentarzystów do Biura Analiz Sejmowych (BAS) i złożono zapytanie o doświadczenia innych krajów w zapobieganiu skutkom suszy i powodzi. Pytanie dotyczy Czech, Niemiec, Francji i Wielkiej Brytanii. Sądząc z dostępnych informacji, istnieją pewne podobieństwa tych krajów z Polską w przedstawionym obszarze. W zapytaniu do BAS, poproszono o przedstawienie polityk wymienionych państw w zakresie wypracowanych modeli zarządzania wodami. Pragnę przypomnieć, że w Polsce nie ma spójnego dokumentu opisującego model docelowy, jeżeli chodzi o regulacje rzek, retencję, żeglugę i wszystkie sprawy związane z ciekami wodnymi w naszym kraju.

3. W odpowiedzi na Pani pytanie o program zrównoważonego zarządzania wodą, w tym deszczową i uwzględnienie go w będącej w przygotowaniu nowej strategii rozwoju województwa opolskiego pragnę przekazać, iż kwestia ta została dostrzeżona i ujęta w trwających obecnie pracach nad Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego 2030. W ramach prac nad nową strategią przy departamentach Urzędu Marszałkowskiego, w tym przy Departamencie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Departamencie Środowiska zostały powołane Zespoły Ekspertskie. Biorący udział w pracach tych Zespołów przedstawiciele Wód Polskich, organizacji rolniczych, służb leśnych, grup rybackich, instytucji i organizacji środowiskowych dbają o właściwe umiejscowienie zapisów dotyczących kwestii zrównoważonego zarządzania wodą w tym dokumencie.

Biorąc pod uwagę zmiany prawne z 2018r. kompetencje w zakresie zarządzania wodami zostały przekazane na szczebel centralny. W chwili obecnej brak jest dokumentu krajowego o charakterze systemowym. Trwają jednak pewne prace planistyczne. Przygotowywane są dwa dokumenty wskazujące kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej oraz przeciwdziałania skutkom suszy.

Pierwszy to Program Przeciwdziałania Niedoborom Wody PPNW 2021-2027 z perspektywą do 2030 – jest to program rządowy. Drugi to program Wód Polskich pod nazwą Program Przeciwdziałania Skutkom Suszy.

W tym drugim przypadku Marszałek Województwa Opolskiego wystosował pismo do wszystkich gmin naszego regionu z prośbą o włączenie się w proces konsultacji do tego programu. Konsultacje zakończono 15.02.2020r.

Jednocześnie pragnę zadeklarować udział we wszystkich inicjatywach związanych ze zrównoważonym zarządzaniem wodą i włączenie się w działania na poziomie Województwa Opolskiego.

Załączniki:

1. „*Prognoza sytuacji hydrologicznej w strefach zasilania i poboru wód podziemnych*” (okres od 01.05.2020 do 31.05.2020)

2. *Pismo do Wód Polskich w sprawie suszy*

Do wiadomości: P. Martyna Nakonieczny – Radna Województwa Opolskiego

Z poważaniem

Członek Zarządu Województwa Opolskiego

Szymon Ogłaza

Sprawę prowadzi: Tadeusz Jarmuziewicz

4b/2020

PROGNOZA SYTUACJI HYDROGEOLOGICZNEJ W STREFACH ZASILANIA I POBORU WÓD PODZIEMNYCH

okres od 01.05.2020 do 31.05.2020

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
Warszawa, kwiecień 2020

Redaktor naukowy: dr Małgorzata Woźnicka

Opracowanie merytoryczne:

mgr Urszula Czarniecka-Janusczyk, mgr Agnieszka Kowalczyk, mgr Dorota Olędzka
mgr Izabela Stępińska-Drygała, mgr Piotr Wesołowski

Prognozę zaakceptował dnia 30.04.2020 r.

dr Andrzej Głuszyński

Zastępca dyrektora ds. służby geologicznej

Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego

PROGNOZA SYTUACJI HYDROGEOLOGICZNEJ W STREFACH ZASILANIA I POBORU WÓD PODZIEMNYCH

okres od 01.05.2020 do 31.05.2020

PAŃSTWOWA SŁUŻBA
HYDROGEOLOGICZNA

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
Warszawa, kwiecień 2020

PROGNOZA SYTUACJI HYDROGEOLOGICZNEJ W STREFACH ZASILANIA I POBORU WÓD PODZIEMNYCH

Okres: 01.05.2020 – 31.05.2020

Podstawa prawna: *ustawa z dnia 20 lipca 2017 r.- Prawo wodne* (Dz. U. 2020 poz. 310) oraz *rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 28 czerwca 2019 r., w sprawie ostrzeżeń, prognoz, komunikatów, biuletynów i roczników państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej i państwowej służby hydrogeologicznej* (Dz. U. 2019 poz. 1215).

Strefy zasilania wód podziemnych obejmują blisko 90% obszaru kraju. Zgodnie z aktualną informacją pozyskaną przez państwową służbę hydrogeologiczną (PSH) liczba ujęć wód podziemnych, które aktywnie, corocznie działają w ramach poboru rejestrowanego, wynosi na obszarze kraju prawie 17000, w tym około 15000 stanowią ujęcia, do których odnosi się wymóg działania w ramach pozwolenia wodnoprawnego. Ponad 90% spośród tych ujęć służy zaopatrzeniu ludności w wodę do spożycia. Według aktualnych danych GUS ujęcia wód podziemnych zapewniają ok. 70% zaopatrzenia w wodę sieciami wodociągowymi. Wody podziemne stanowią również źródło wód przeznaczonych do spożycia i dla potrzeb gospodarstw domowych w ramach zwykłego korzystania z wód oraz źródło wody dla utrzymania ekosystemów wodnych i lądowych zależnych od wód podziemnych.

Prognoza oddziaływania zmian położenia zwierciadła wód, zasobów i zagrożenia wód podziemnych na gospodarkę wodną w zlewniach

Przy założeniu niekorzystnych warunków meteorologicznych w okresie nadchodzących tygodni prognozuje się występowanie niżówki hydrogeologicznej w obrębie województw: **wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego oraz pomorskiego, podlaskiego, dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego**. Lokalnie zjawisko to może występować również na innych obszarach kraju, w tym w szczególności w województwie **mazowieckim i warmińsko-mazurskim**.

Na obszarach objętych niżówką mogą wystąpić utrudnienia w zaopatrzeniu w wodę z płytkich ujęć wód podziemnych (indywidualne studnie gospodarskie) oraz z ujęć komunalnych eksploatujących pierwszy poziom wodonośny.

Obecna sytuacja hydrogeologiczna określa stan, w którym nie pojawiają się trudności w zaopatrzeniu w wodę z komunalnych i przemysłowych ujęć wód podziemnych użytkujących głębsze poziomy wodonośne.

I. Prognoza zmian położenia zwierciadła wody podziemnej

Przy założeniu niekorzystnych warunków meteorologicznych na terenie województw: **wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego** oraz **pomorskiego, podlaskiego, dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego** będą występowały obszary, na których zwierciadło płytkich wód podziemnych kształtować się będzie poniżej stanu niskiego ostrzegawczego (SNO). Na mniejszą skalę niskie stany wód mogą występować również na innych obszarach kraju, w tym w szczególności w województwie **mazowieckim i warmińsko-mazurskim**.

II. Prognoza zmian zasobów wód podziemnych

Przy założeniu niekorzystnych warunków meteorologicznych prognoza poziomu rezerw zasobów zmiennych wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego przewiduje, że na przeważającym obszarze kraju stan rezerw zasobów zmiennych będzie się kształtował na bezpiecznym poziomie, powyżej 20%. Tym niemniej w obrębie województw: **wielkopolskiego, lubelskiego, opolskiego i śląskiego** mogą znaleźć się obszary, na których brak będzie rezerw zasobów zmiennych pierwszego poziomu wodonośnego, obliczonych w stosunku do najniższego odnotowanego w obserwowanym wieloleciu położenia zwierciadła wód podziemnych (NNG). Przewiduje się, że sytuacje tego typu, jeśli wystąpią, będą miały charakter lokalny.

Ponadto stosunkowo często na terenie kraju, szczególnie w województwach: wielkopolskim, podlaskim, mazowieckim, lubelskim, dolnośląskim, opolskim i śląskim, stan rezerw może się kształtować powyżej zera, ale poniżej 20%. Jednak tego typu warunki nie powinny w istotny sposób powodować trudności w ujmowaniu wód podziemnych.

III. Prognoza zagrożenia wód podziemnych

W okresie objętym prognozą, przy założeniu niekorzystnych warunków meteorologicznych, przewiduje się, że na obszarze kraju będzie występować zagrożenie związane z niżówką hydrogeologiczną. Charakter regionalny zjawisko to może przyjąć przede wszystkim w obrębie województw: **wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego** oraz **pomorskiego, podlaskiego, dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego**. Lokalnie niżówka może występować również na innych obszarach, w tym w szczególności na terenie województw: **mazowieckiego i warmińsko-mazurskiego**.

Prognozy mają na celu wskazanie najbardziej prawdopodobnego kierunku ewolucji stanu hydrogeologicznego na podstawie dostępnych danych badawczych (opisu bieżącej sytuacji hydrogeologicznej) i przy założonych scenariuszach rozwoju sytuacji

meteorologicznej w nadchodzących tygodniach. Opracowanie publikowane jest na stronie internetowej państwowej służby hydrogeologicznej pod adresem: <http://www.pgi.gov.pl/psh/psh-2/aktualna-sytuacja-hydrogeologiczna.html>.

Na potrzeby niniejszej prognozy wykorzystano wyniki pomiarów głębokości zwierciadła wód podziemnych w punktach sieci obserwacyjno-badawczej państwowej służby hydrogeologicznej, dostępnych do dnia 31.03.2020 r., z uwzględnieniem obserwacji i prognoz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej - PIB. Wykorzystano również dostępne dane z realizacji procedur PSH dotyczących corocznej aktualizacji ilości zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych i poboru rejestrowanego oraz Biuletynu państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej (styczeń – marzec 2020 r.). Analizowane sytuacje ujęto w skrajne scenariusze (A i B) prawdopodobnego rozwoju regionalnej sytuacji hydrogeologicznej, w nawiązaniu do możliwych do wystąpienia warunków meteorologiczno-hydrologicznych. Przy tworzeniu prognozy uwzględniono również regionalizację częstości występowania susz hydrologicznych w latach 1951 – 2000 (IMGW).

Określenia bieżącej sytuacji hydrogeologicznej oraz prognozy wystąpienia niżówki hydrogeologicznej dokonano przy wykorzystaniu pomiarów wykonanych w wybranych, reprezentatywnych punktach sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych PIG-PIB, przy czym zastosowano następujące zasady metodyczne:

- *wskaźnik zagrożenia niżówką hydrogeologiczną (kn)* określony, jako odniesienie prognozowanego średniego poziomu położenia zwierciadła wody podziemnej (AG) do stanu niskiego ostrzegawczego (SNO) według wzoru:

$$kn = 1 - \frac{AG}{SNO}, \text{ gdzie:}$$

AG [m] – średnia miesięczna wartość głębokości zwierciadła wody, obliczona dla ostatniego miesiąca okresu objętego prognozą;

SNO [m] – stan niski ostrzegawczy (tj. głębokość położenia zwierciadła wody uzasadniająca wydanie ostrzeżeń i ograniczeń w korzystaniu z wód podziemnych) określony, jako poziom zwierciadła wody, który jest obliczany, jako średnia z wybranych minimalnych rocznych stanów położenia zwierciadła wody (NG) charakteryzujących się wartościami niższymi od wielkości opisanej jako poziom średni niski z wielolecia (SNG);

SNG [m] – średnia z najniższych rocznych głębokości zwierciadła wody podziemnej (NG) dla okresu wielolecia.

- *wskaźnik zmian retencji (Rr)*, tj. poziomu rezerw odniesionych do najniższego zaobserwowanego w wieloleciu położenia zwierciadła wody (NNG), określanego według zależności:

$$Rr = \frac{NNG - AG}{NNG - SSG}, \text{ gdzie:}$$

NNG [m] – najniższa roczna wartość głębokości zwierciadła wody z okresu wielolecia;

AG [m] – średnia miesięczna prognozowana wartość głębokości zwierciadła wody, obliczona dla ostatniego miesiąca okresu objętego prognozą;

SSG [m] – głębokość położenia zwierciadła wody, obliczona, jako średni z wielolecia stan położenia zwierciadła wody.

Wskaźnik zmian retencji określa zmiany wielkości rezerw wód podziemnych (w odniesieniu do zasobów zmiennych), a graniczny wskaźnik interpretacji na poziomie 20% przekłada się na poziom odniesienia rzędu 50% przedziału SNO-NNG, czyli rzeczywistego zagrożenia dla użytkowania wód podziemnych i uwzględnienia dalszej tendencji spadkowej położenia zwierciadła wody. Prognozy przedstawia się na podstawie analizy wieloletniej charakterystyki trendów położenia zwierciadła płytkich wód podziemnych oraz zmian sezonowych.

Charakterystyka wieloletnich zmian położenia zwierciadła wody podziemnej

W niezaburzonym antropogenicznie środowisku wahania zwierciadła wody podziemnej charakteryzuje wieloletnia quasi-cykliczność. W długich okresach obserwacji – ponad 40-letnich, naturalne położenie zwierciadła nie wykazuje wyraźnego trendu. Jednak w krótszych przedziałach czasowych widoczne są znaczne zmiany, które oznaczają wzrost lub spadek odnawialnych zasobów wód podziemnych. Dla gospodarki wodnej wychwycenie tych okresowych tendencji ma kluczowe znaczenie w ocenie ryzyka związanego z możliwością i skutkami wystąpienia ekstremalnych stanów wód.

Prognoza zmian położenia zwierciadła wody dotyczy wód podziemnych pierwszego, nieizolowanego od powierzchni terenu poziomu wodonośnego o zwierciadle swobodnym, zasilanego bezpośrednio poprzez infiltrację opadów atmosferycznych i zazwyczaj silnie

reagującego na zmienność warunków meteorologicznych i hydrologicznych oraz na antropopresję (w tym wywieraną na wody wglębne). Poziom ten ma bezpośrednie powiązania z kształtowaniem odpływu rzeczno w przypadku, gdy stan wód powierzchniowych jest zależny od wód podziemnych.

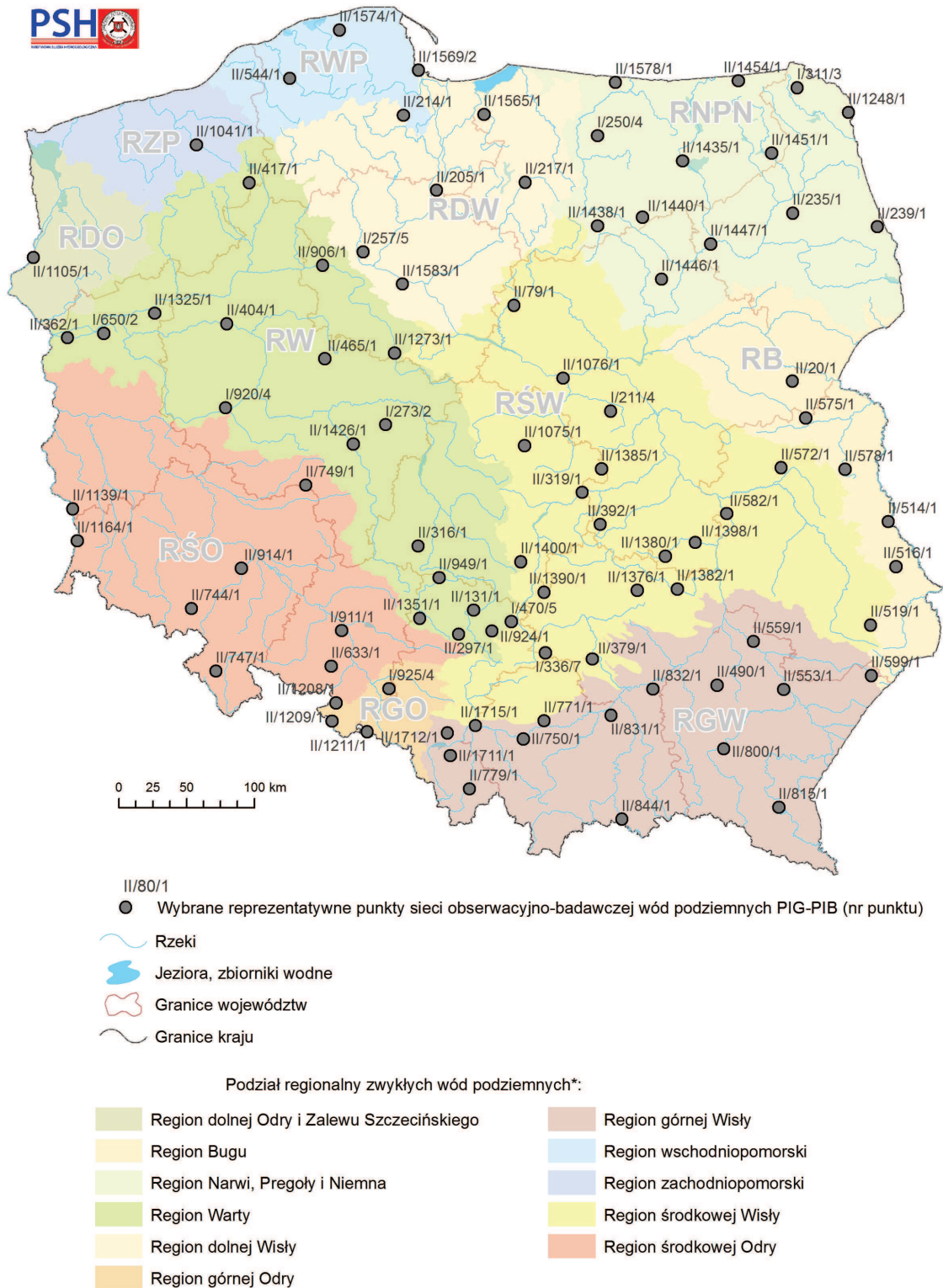
Orientacyjny i spekulatywny charakter informacji w prognozie sezonowej o sytuacji meteorologiczno-hydrologicznej mogącej wystąpić w nadchodzących miesiącach powoduje, że prognozę zmian położenia zwierciadła wody podziemnej przedstawia się w zależności od wielkości zasilania wód podziemnych według **dwóch scenariuszy** dla warunków charakterystycznych przy założeniu:

- w prognozowanym okresie suma opadów wyższa od średniej wieloletniej i temperatury powietrza niższe od średniej wieloletniej– **scenariusz A, korzystny dla gospodarki wodnej;**
- w prognozowanym okresie sumy opadów niższe od średniej wieloletniej i/lub temperatury powietrza wyższe od średniej wieloletniej– **scenariusz B, niekorzystny dla gospodarki wodnej.**

Prognozę zmian zasobów wód podziemnych i prognozę zagrożenia wód podziemnych przedstawia się wyłącznie dla scenariusza niekorzystnego, związanego z możliwością występowania niżówki hydrogeologicznej.

Część I

Prognoza zmian położenia zwierciadła wody podziemnej

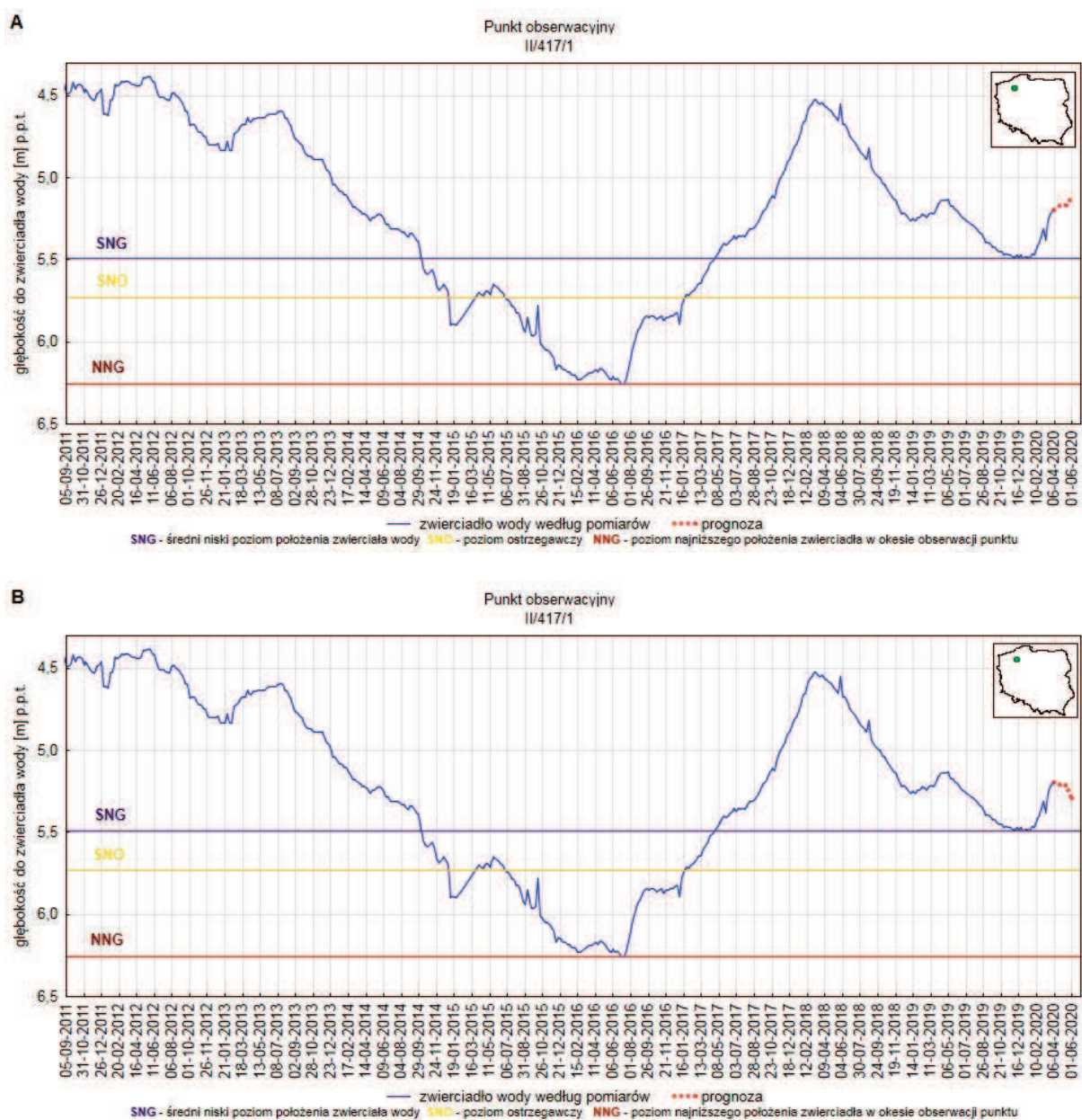

* wg Sadurskiego, Paczyńskiego, 2007

Rys. 1. Lokalizacja punktów sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych, dla których wykonano symulacje rozwoju sytuacji hydrogeologicznej według scenariuszy A i B

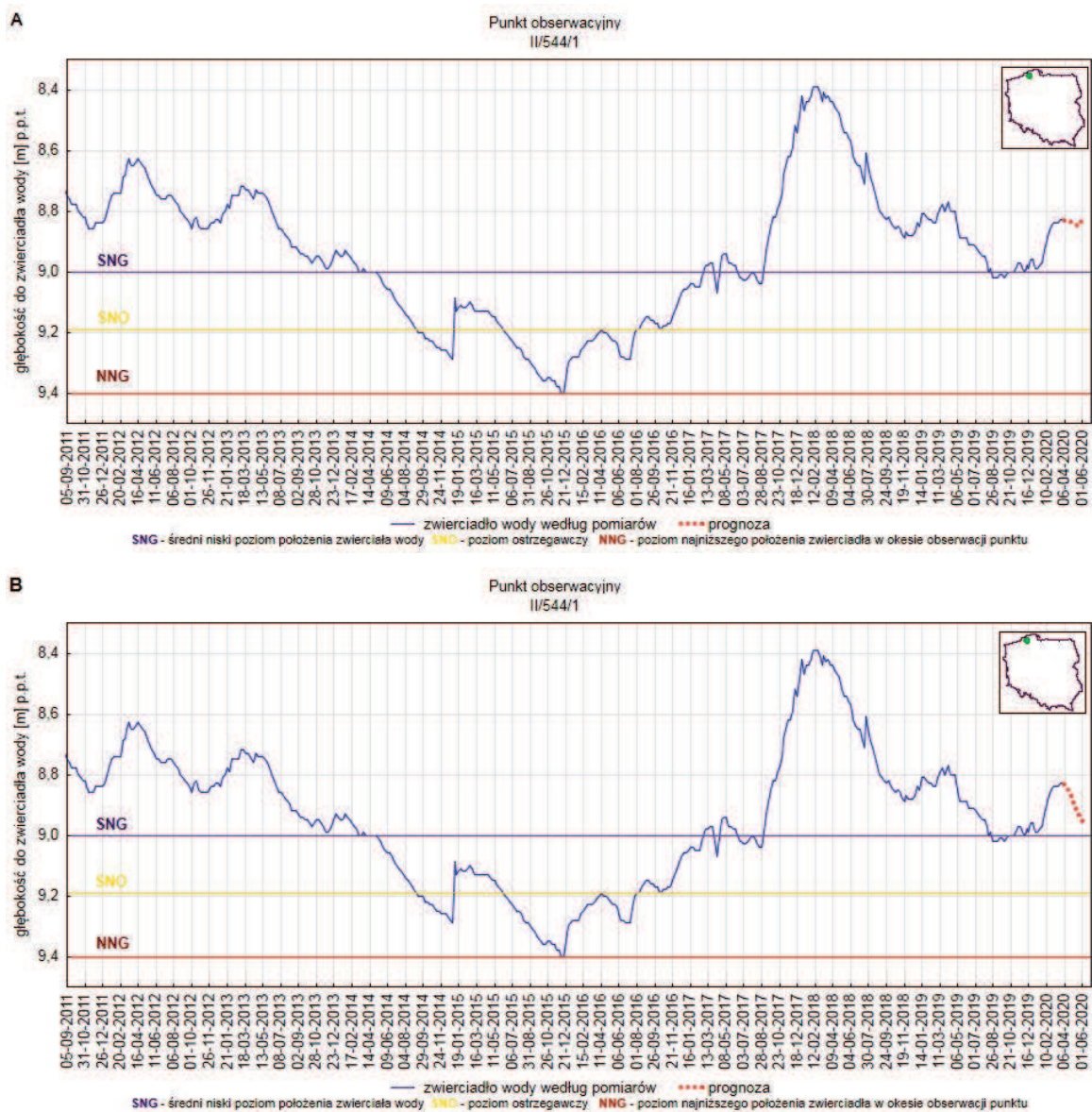
Poniżej dla wybranych punktów sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych przedstawiono ilustrację graficzną w postaci wykresów symulacji rozwoju sytuacji

hydrogeologicznej według scenariuszy: A (korzystnego dla gospodarki wodnej) i B (niekorzystnego dla gospodarki wodnej) (rys. 2-17).

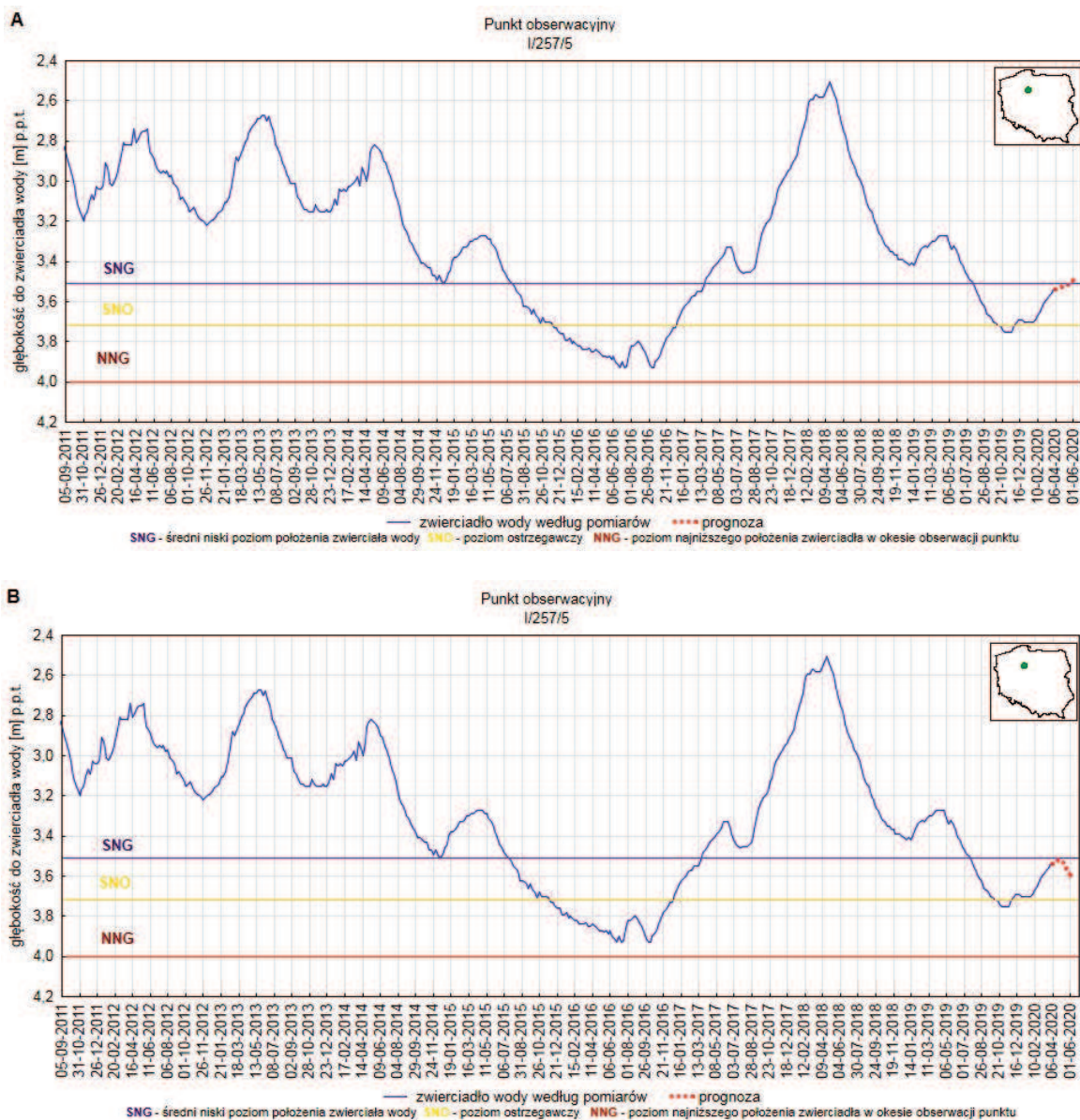
Rys. 2. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 – 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/417/1 w miejscowości Turowo (woj. zachodniopomorskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/417/1 w miejscowości Turowo w województwie zachodniopomorskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 2).

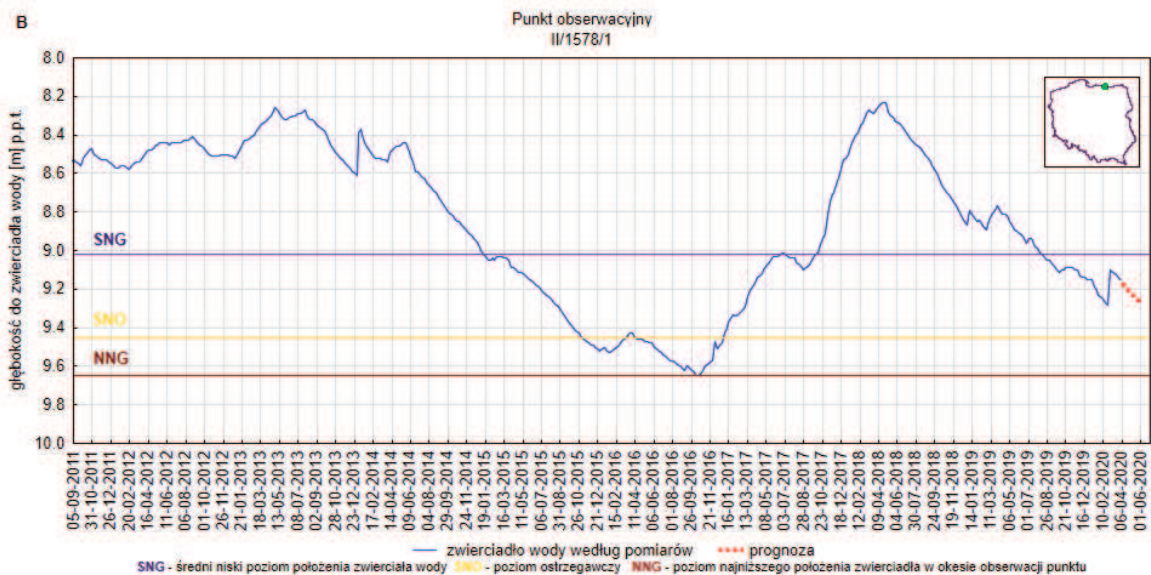
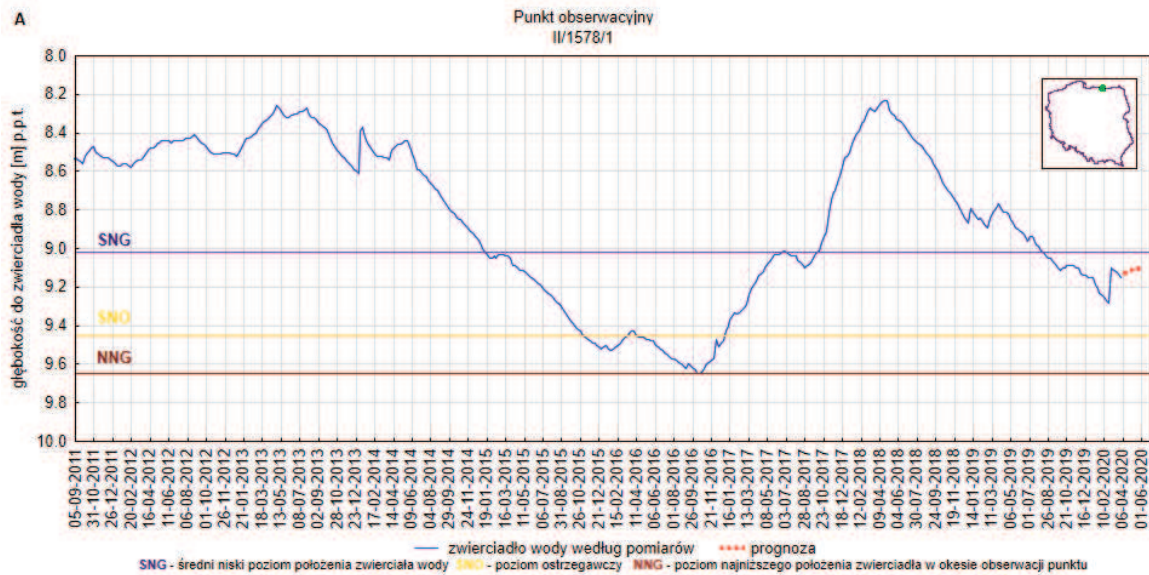
Rys. 3. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 -31.05.2020 r.– stacja hydrogeologiczna nr II/544/1 w miejscowości Łysomiczki (woj. pomorskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/544/1 w miejscowości Łysomiczki w województwie pomorskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 3).

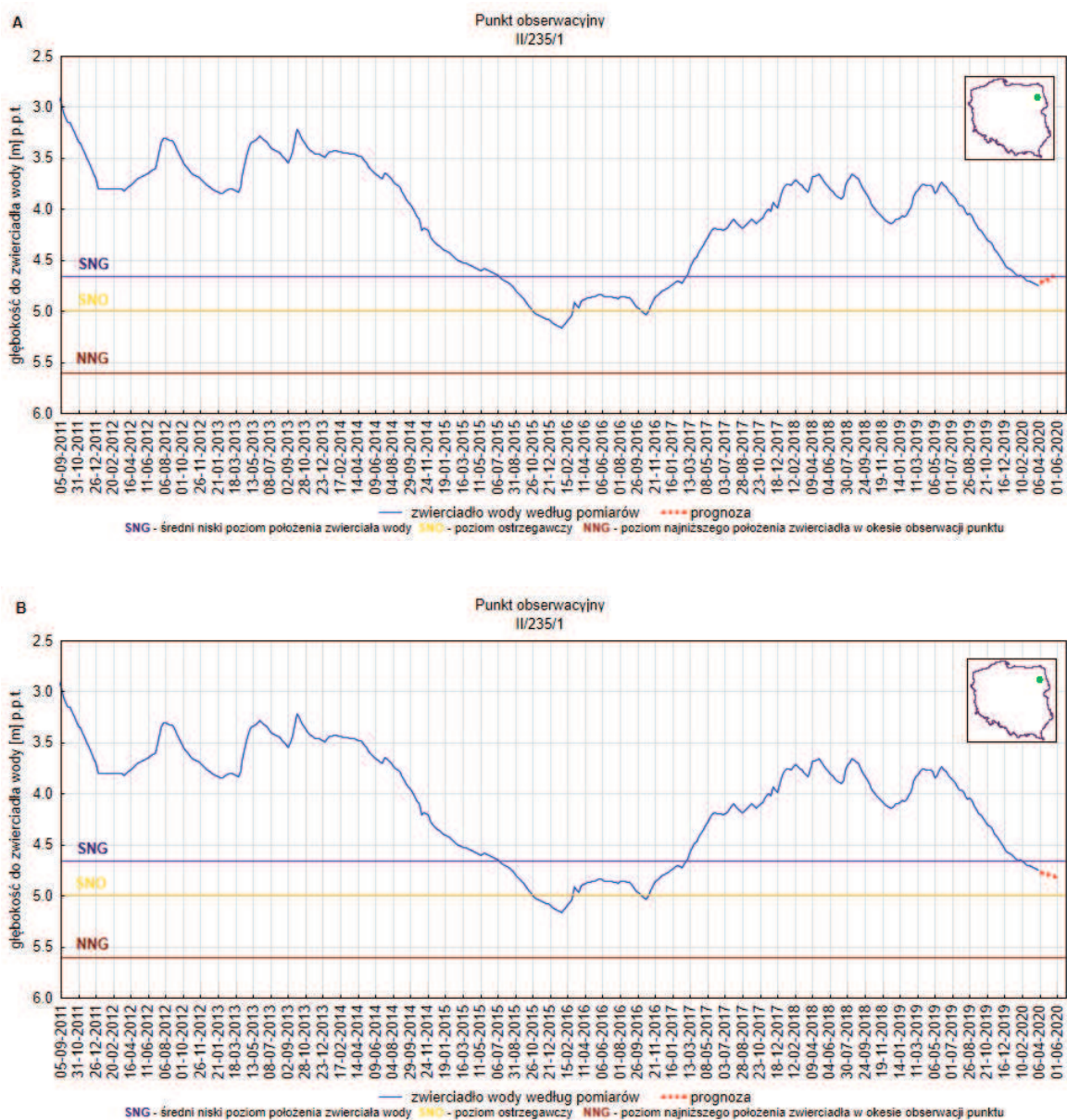
Rys. 4. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 - 31.05.2020 r.– stacja hydrogeologiczna I/257/5 w miejscowości Jagodowo (woj. kujawsko-pomorskie). **A** – prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** – prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr I/257/5 w miejscowości Jagodowo w województwie kujawsko-pomorskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 4).

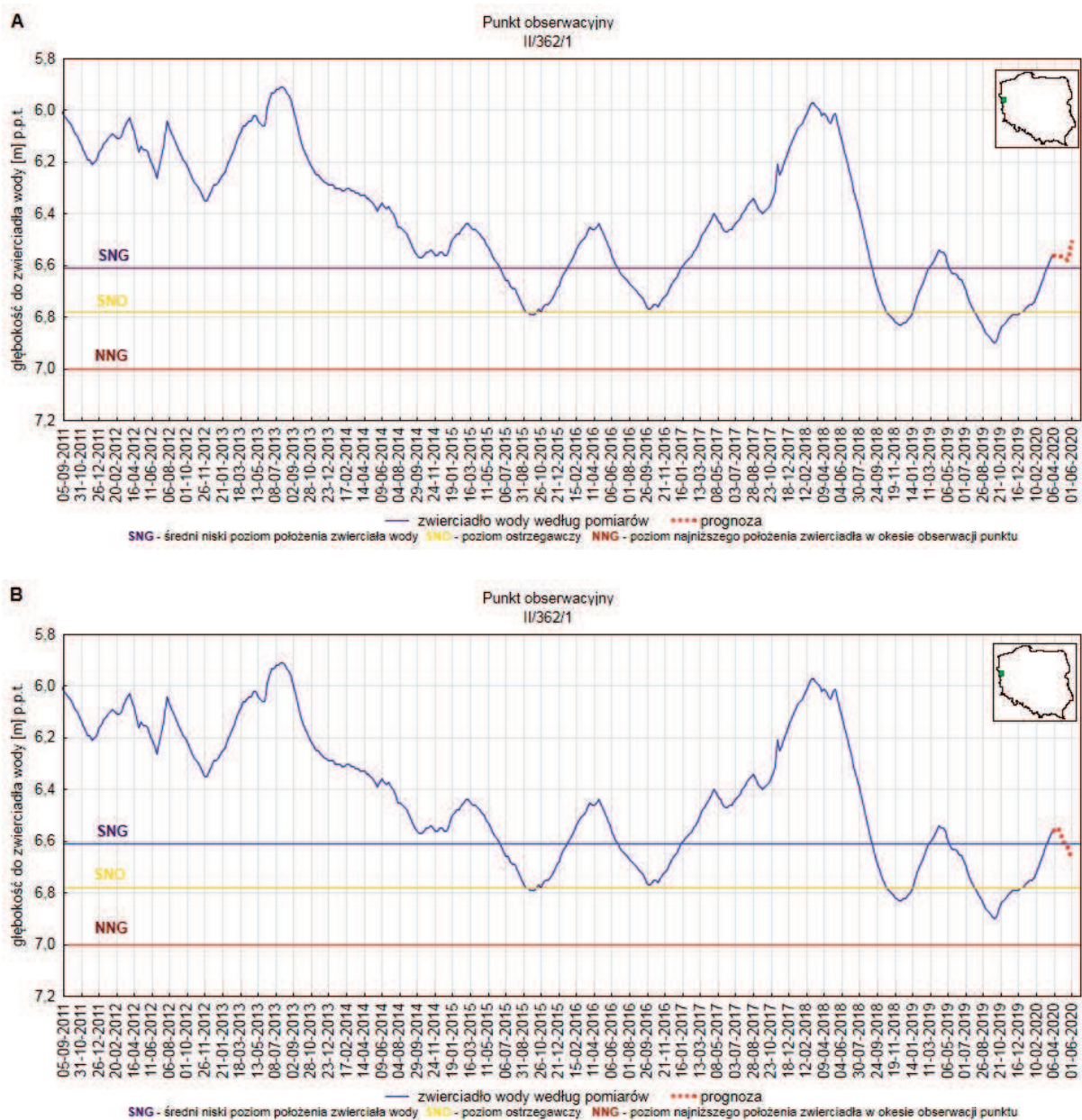
Rys. 5. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 - 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/1578/1 w miejscowości Łoskajmy (woj. warmińsko-mazurskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym II/1578/1 w miejscowości Łoskajmy w województwie warmińsko-mazurskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 5).

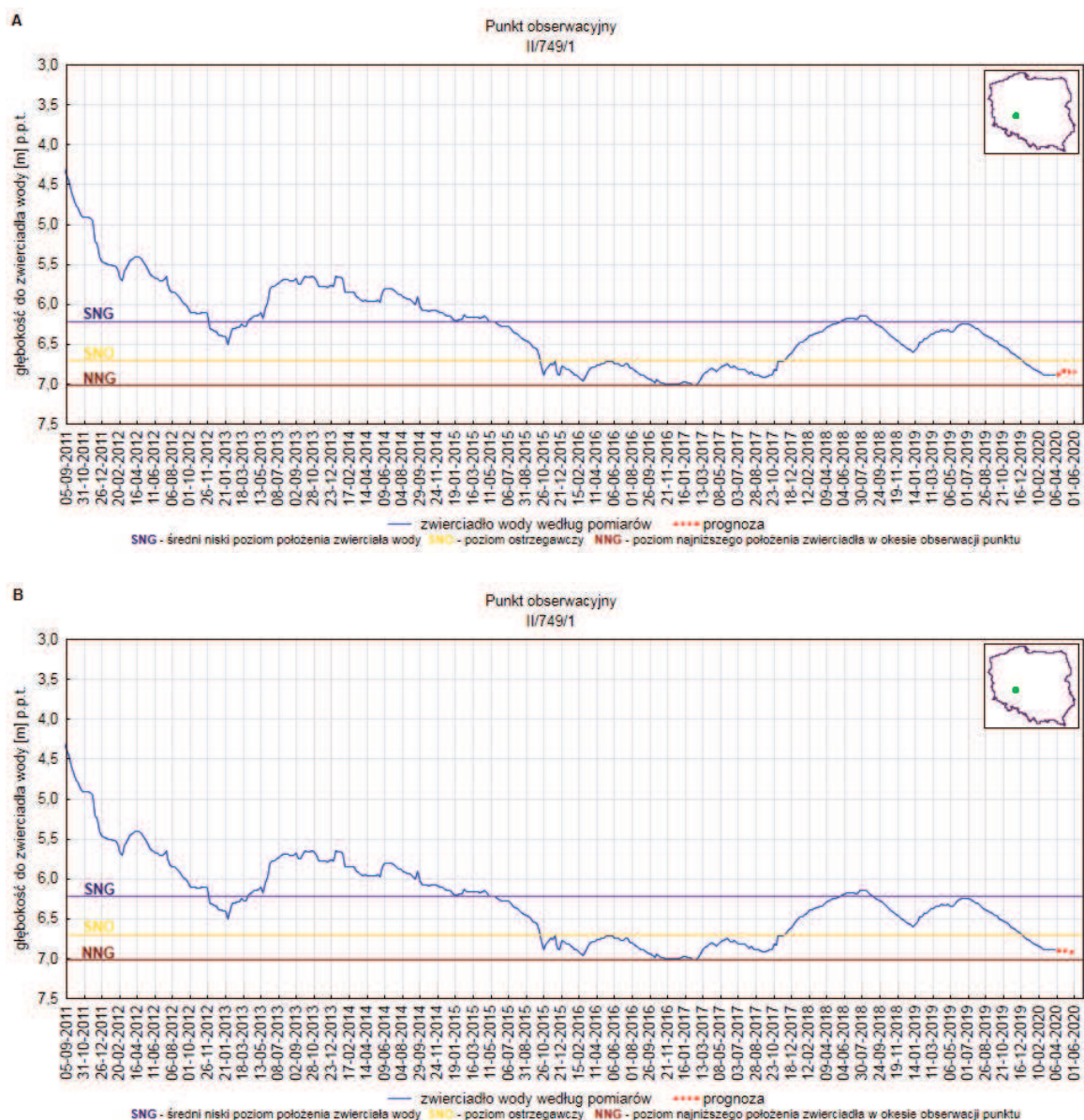
Rys. 6 Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 – 31.05.2020 r.- stacja hydrogeologiczna nr II/235/1 w miejscowości Mońki (woj. podlaskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym II/235/1 w miejscowości Mońki w województwie podlaskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 6).

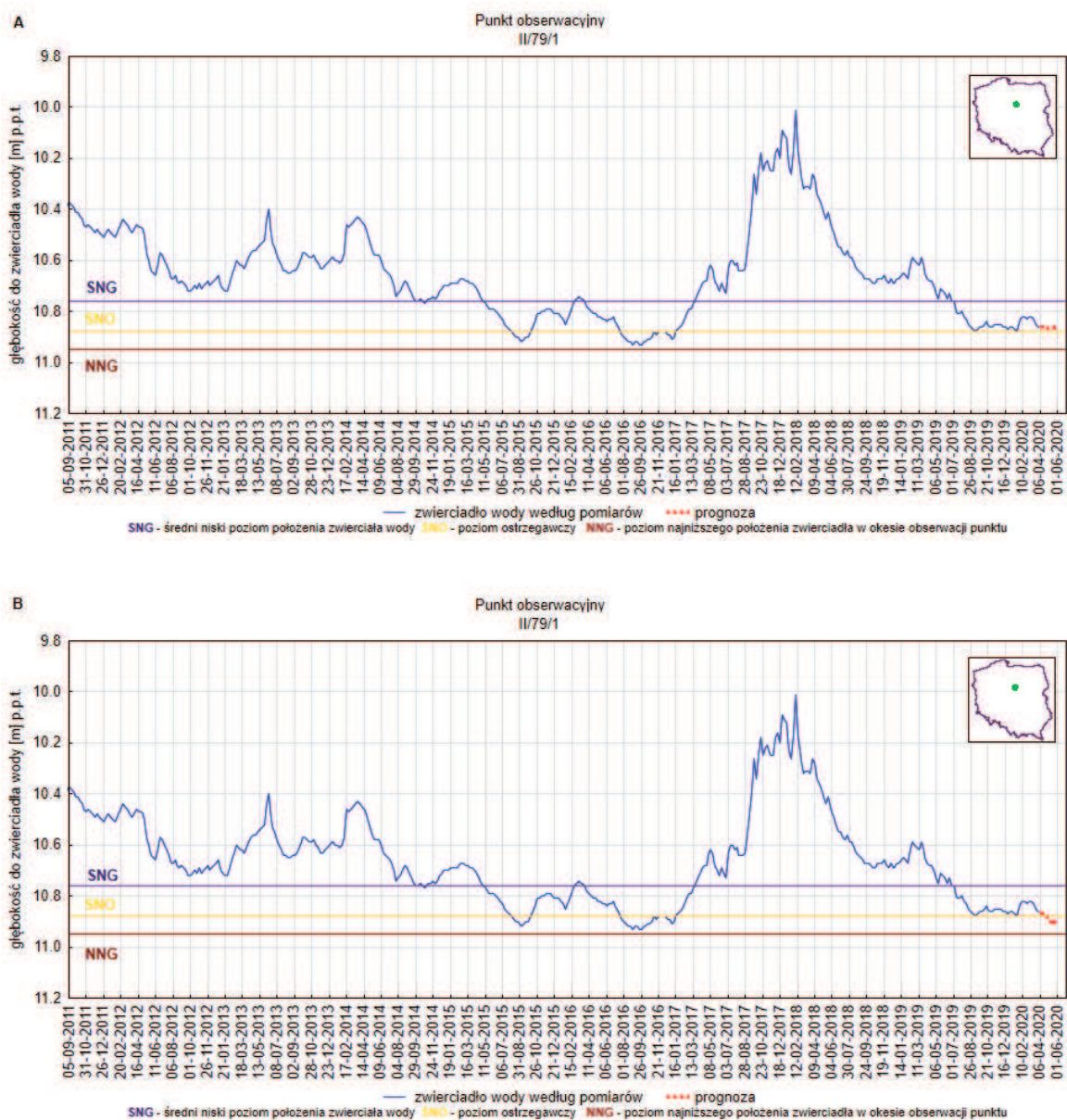
Rys. 7. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 -31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/362/1 w Słonku (woj. lubuskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/362/1 w Słonku w województwie lubuskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 7).

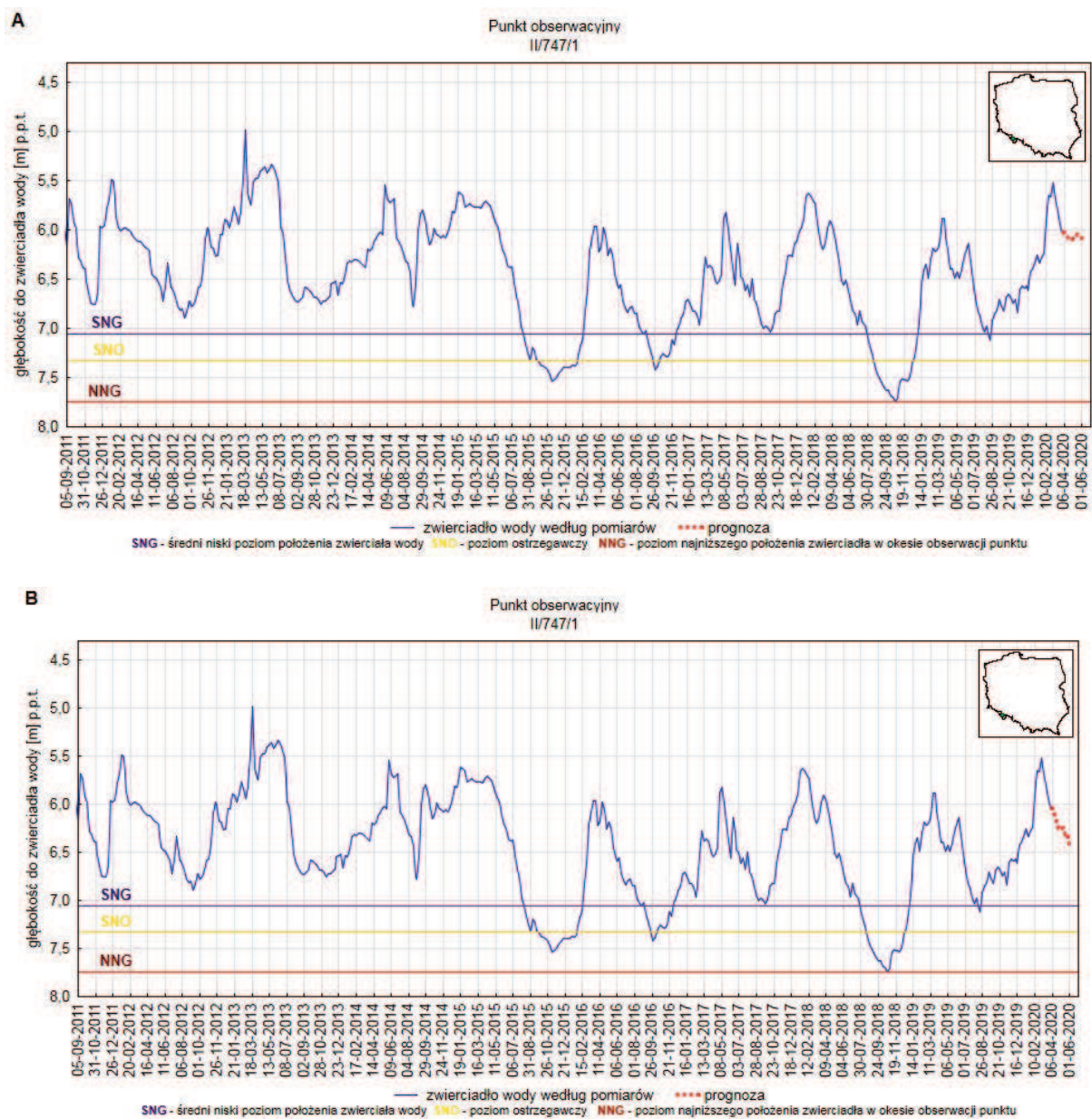
Rys. 8. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 - 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/749/1 w miejscowości Chachalnia (woj. wielkopolskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie nr II/749/1 w miejscowości Chachalnia w województwie wielkopolskim prognozuje się kontynuację niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 8).

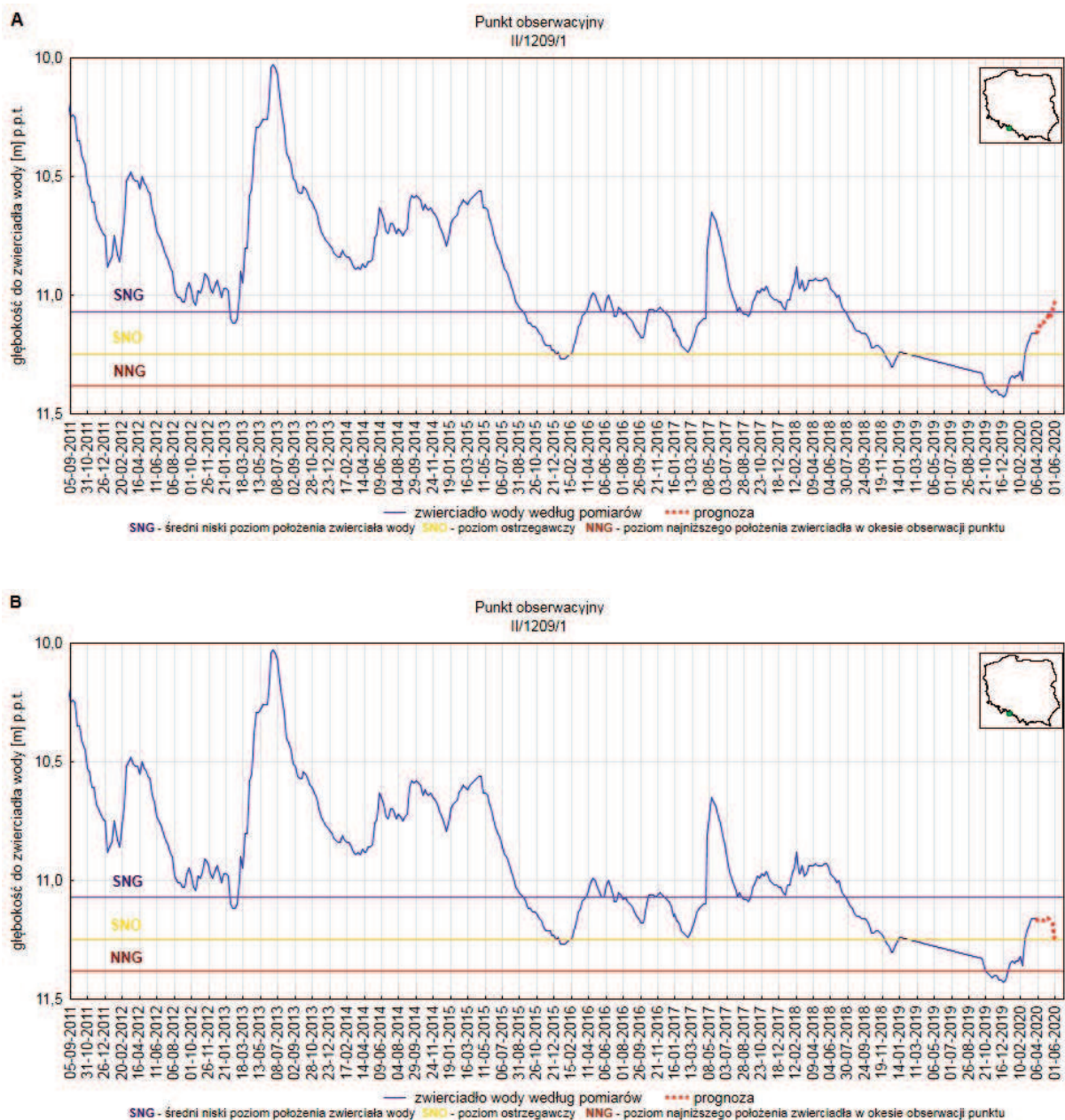
Rys. 9. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 - 31.05.2020 r.– stacja hydrogeologiczna nr II/79/1 w miejscowości Sierpc (woj. mazowieckie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/79/1 w miejscowości Sierpc w województwie mazowieckim prognozuje się wystąpienie niżówki hydrogeologicznej (scenariusz B) (rys. 9).

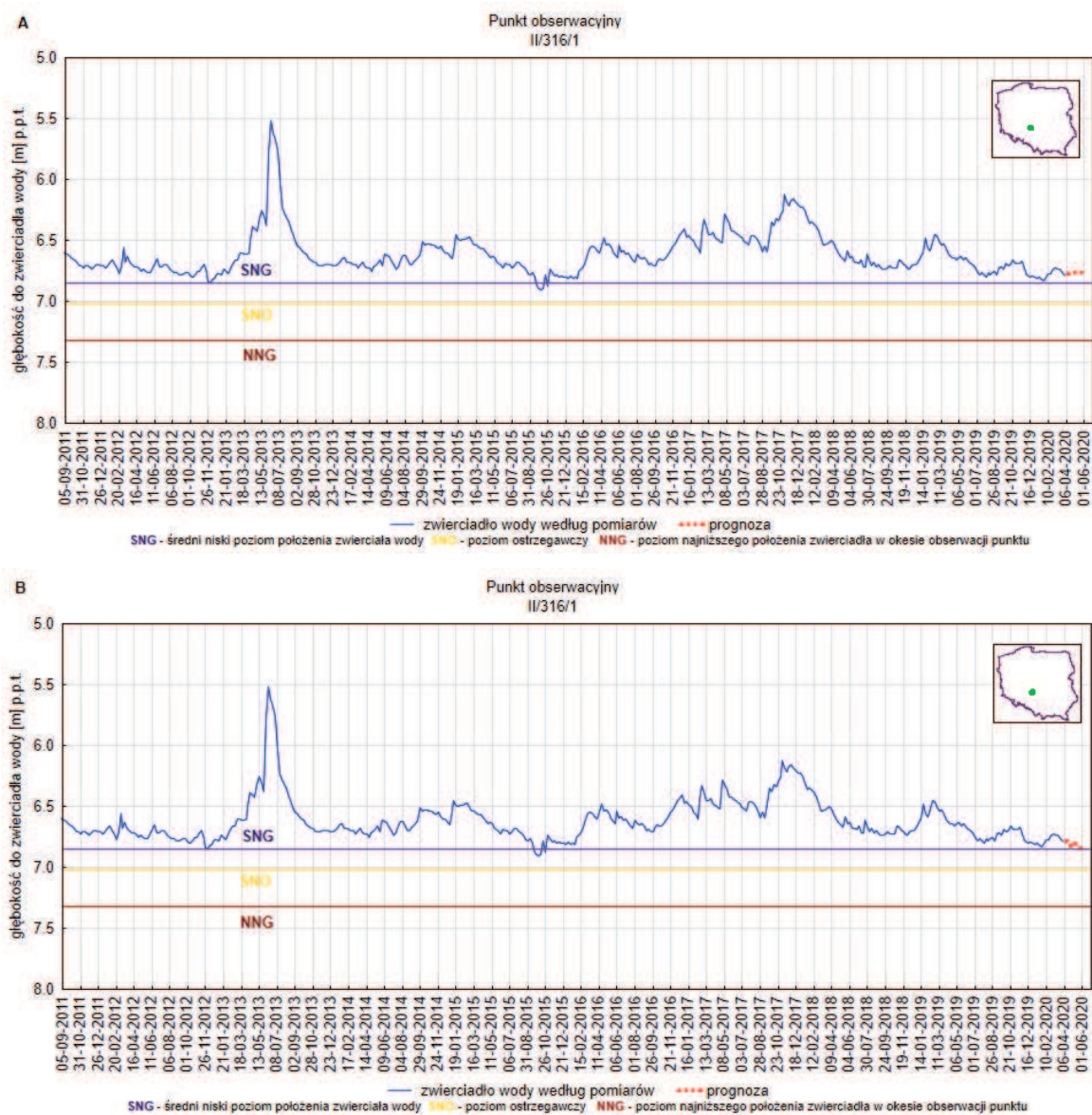
Rys. 10 Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 -31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/747/1 w miejscowości Stary Wielisław (woj. dolnośląskie). **A**- prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/747/1 w miejscowości Stary Wielisław w województwie dolnośląskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 10).

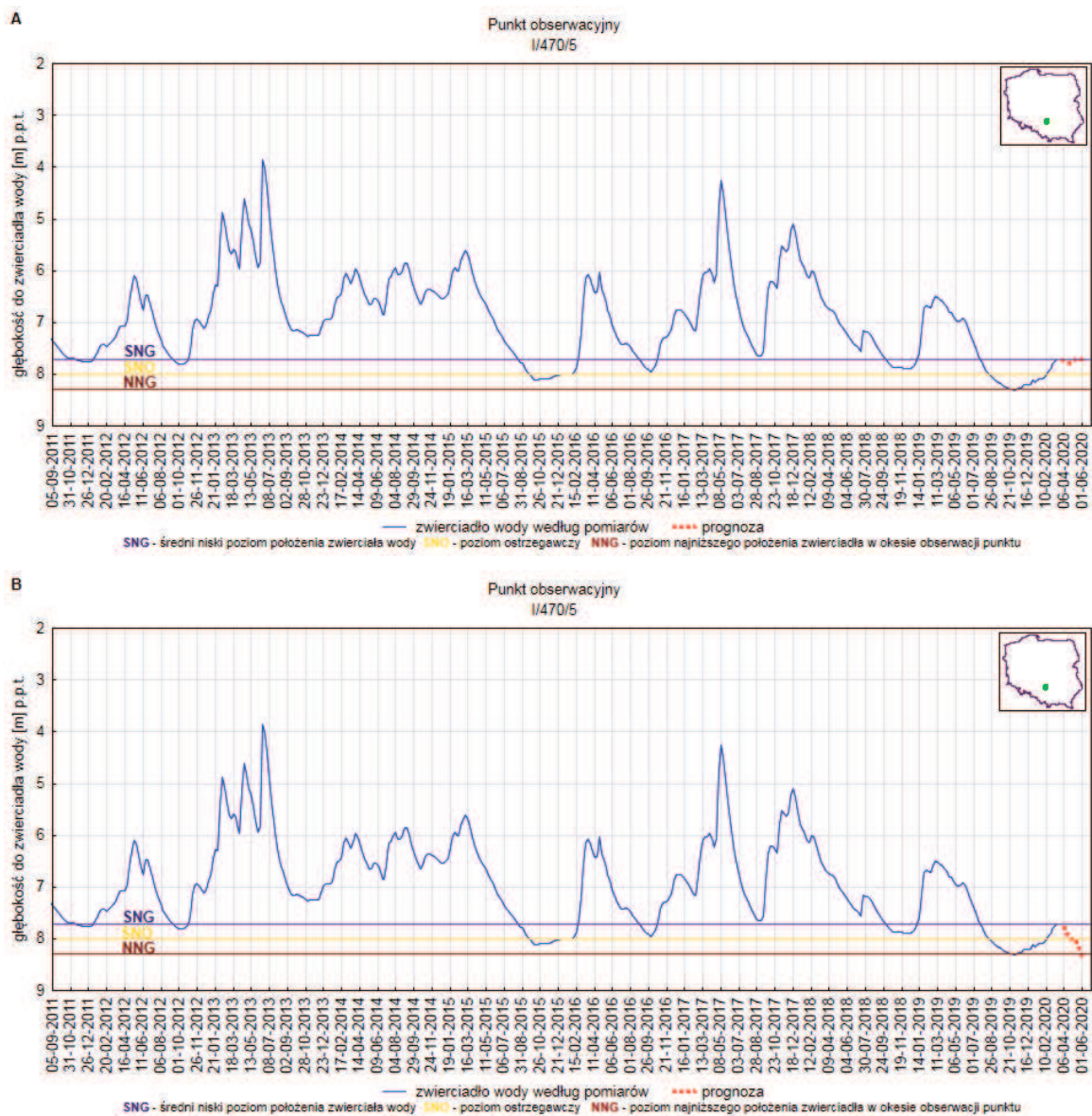
Rys. 11. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 - 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/1209/1 w miejscowości Bliszczyce (woj. opolskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/1209/1 w miejscowości Bliszczyce w województwie opolskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 11).

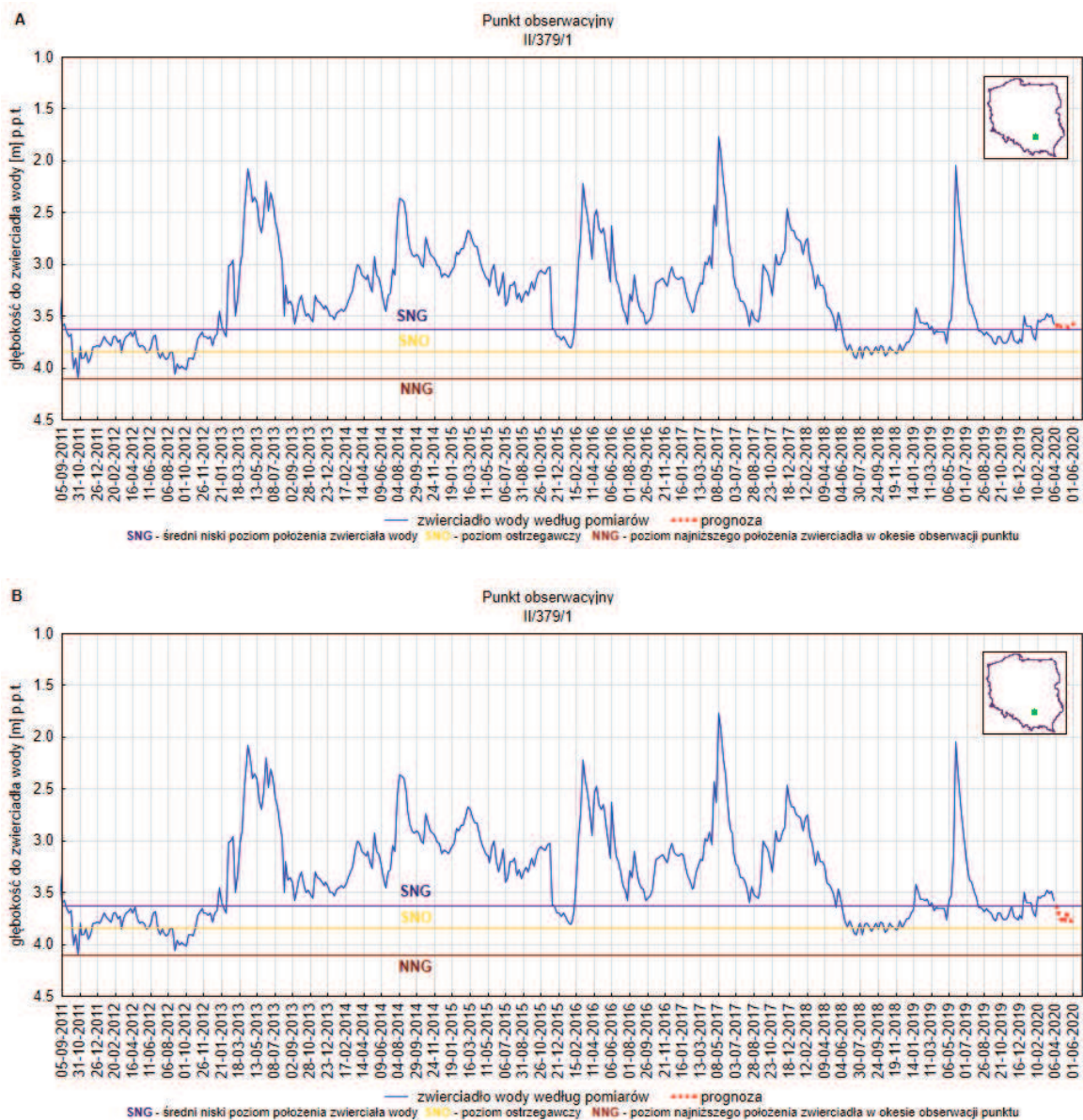
Rys. 12. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 -31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/316/1 w miejscowości Masłowice (woj. łódzkie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/316/1 w miejscowości Masłowice w województwie łódzkim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 12).

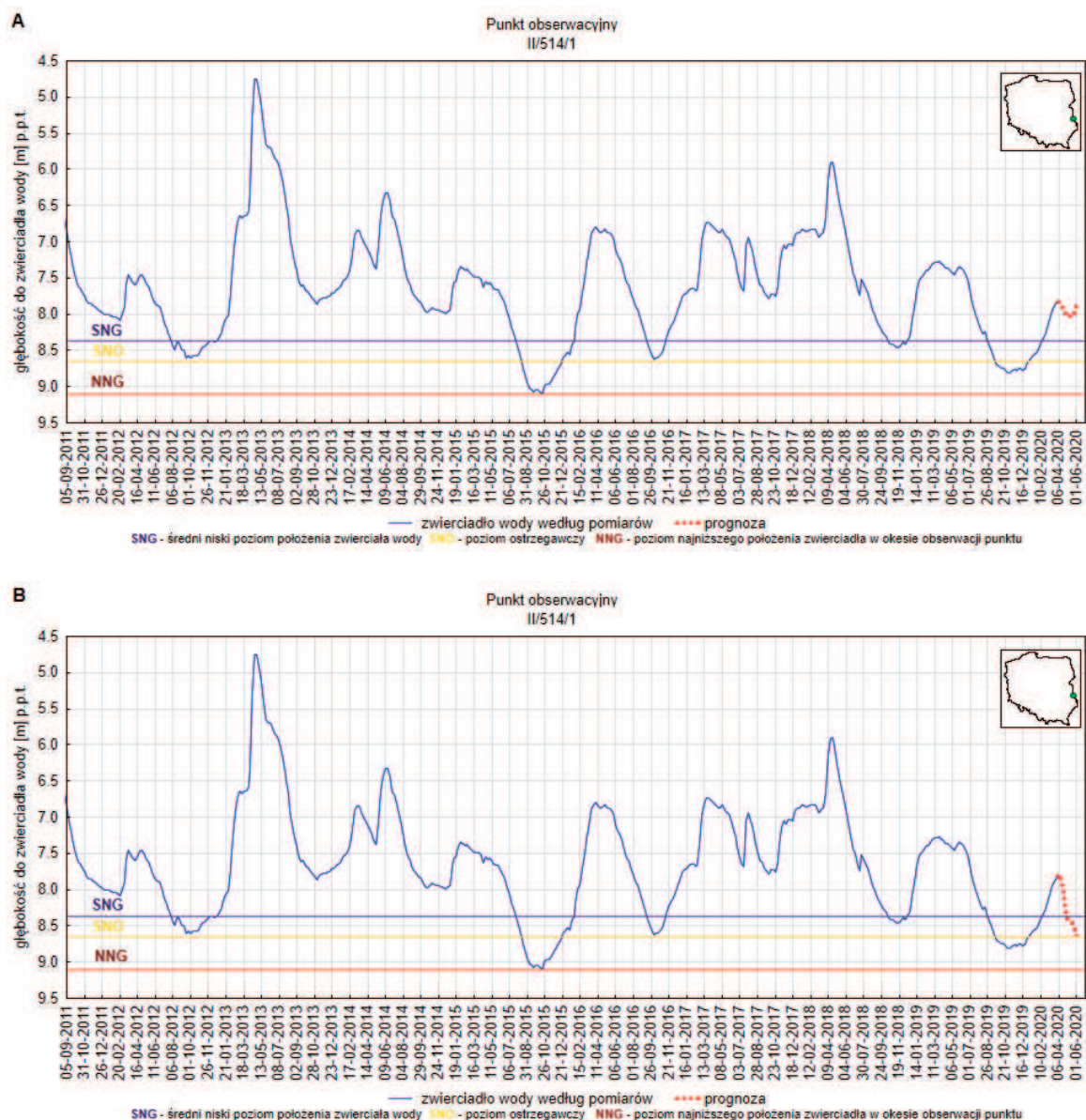
Rys. 13. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 - 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr I/470/5 w miejscowości Podlesie (woj. śląskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza

W punkcie obserwacyjnym nr I/470/5 w miejscowości Podlesie w województwie śląskim prognozuje się wystąpienie niżówki hydrogeologicznej (scenariusz B) (rys. 13).

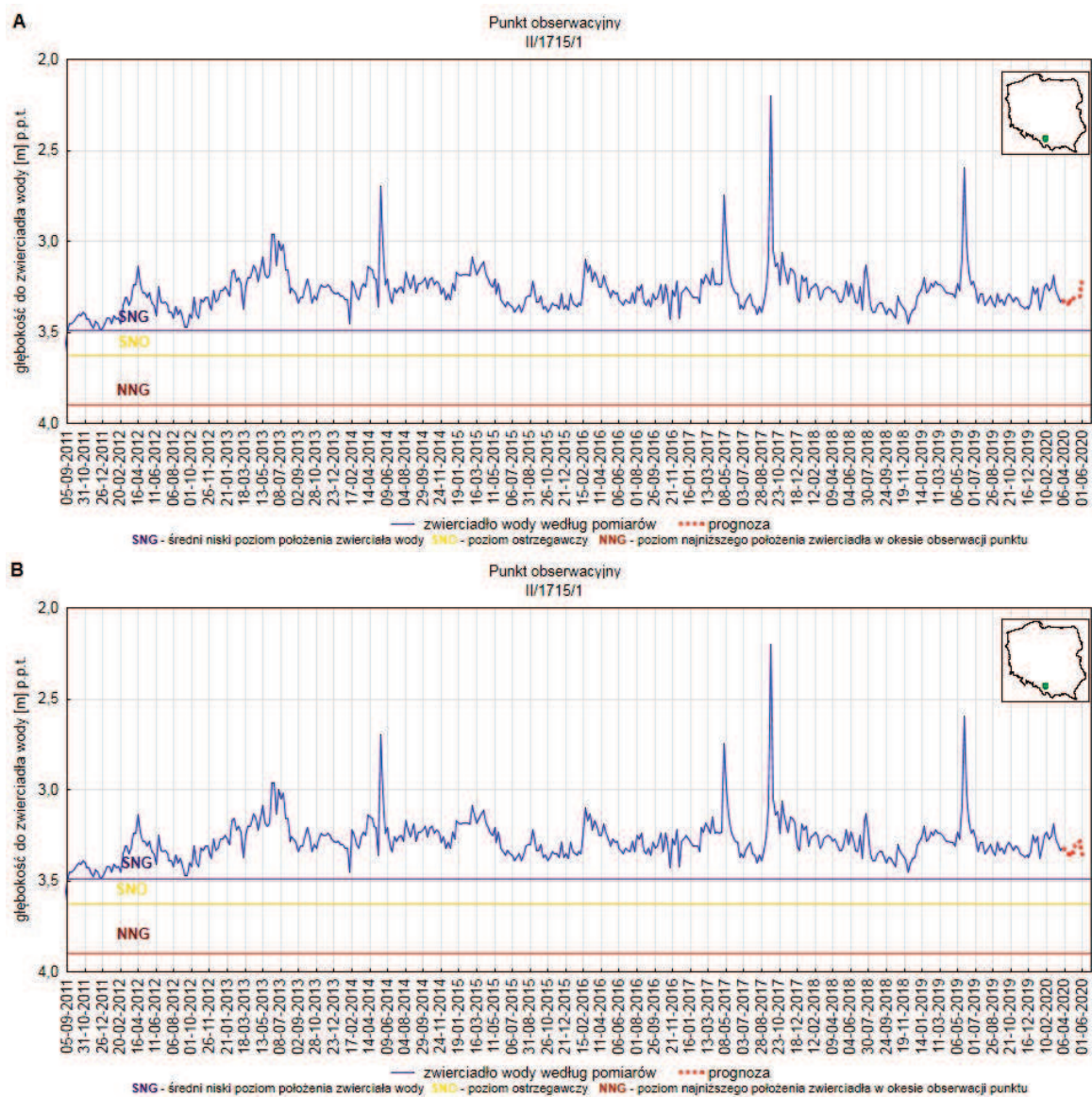
Rys. 14. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 – 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/379/1 w miejscowości Michałów (woj. świętokrzyskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/379/1 w miejscowości Michałów w województwie świętokrzyskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 14).

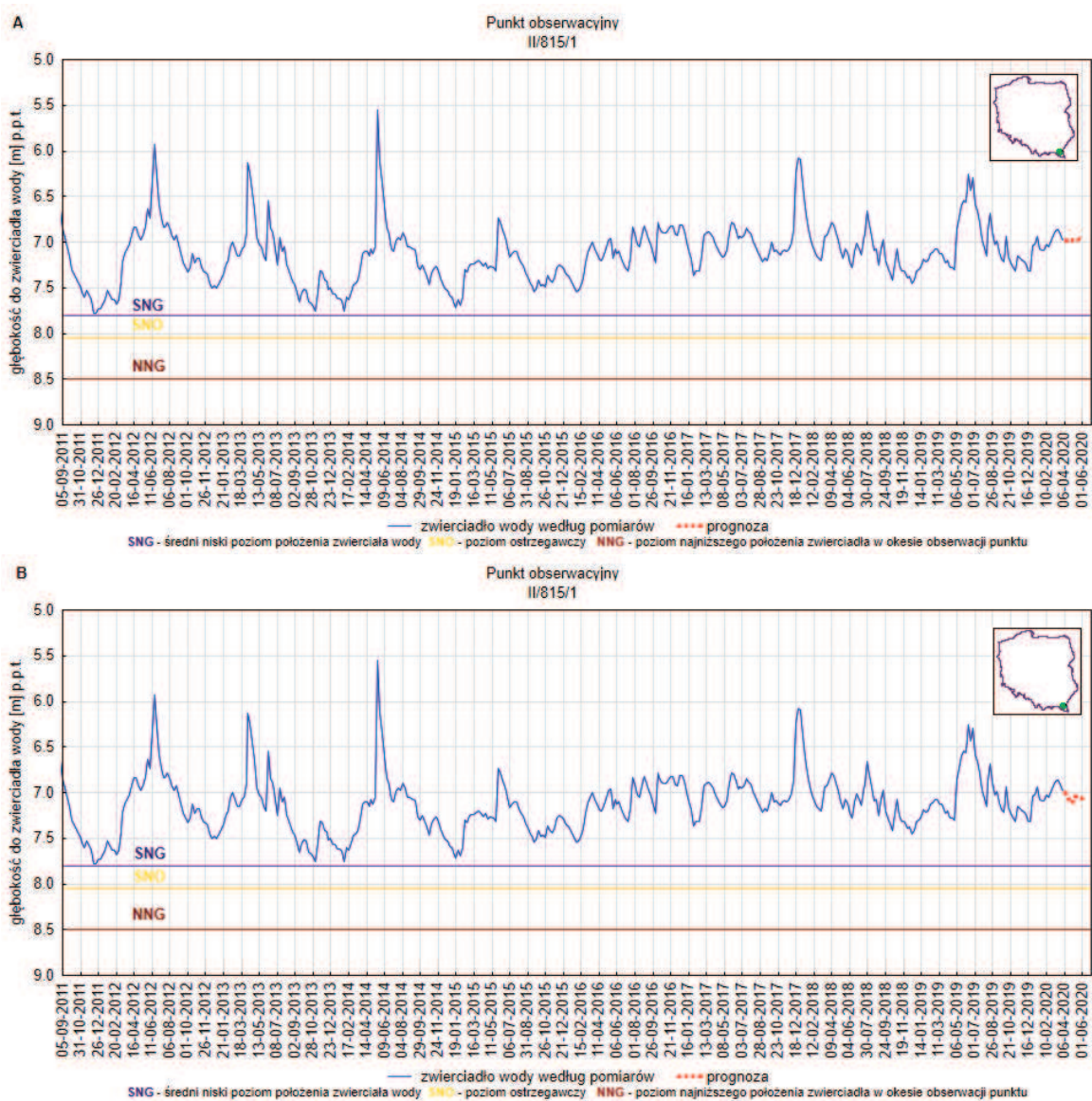
Rys. 15. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 – 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/514/1 w miejscowości Wola Uhruska (woj. lubelskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/514/1 w miejscowości Wola Uhruska w województwie lubelskim nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 15).

Rys. 16. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 - 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/1715/1 w miejscowości Broszkowice (woj. małopolskie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/1715/1 w miejscowości Broszkowice (woj. małopolskie) nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 16).

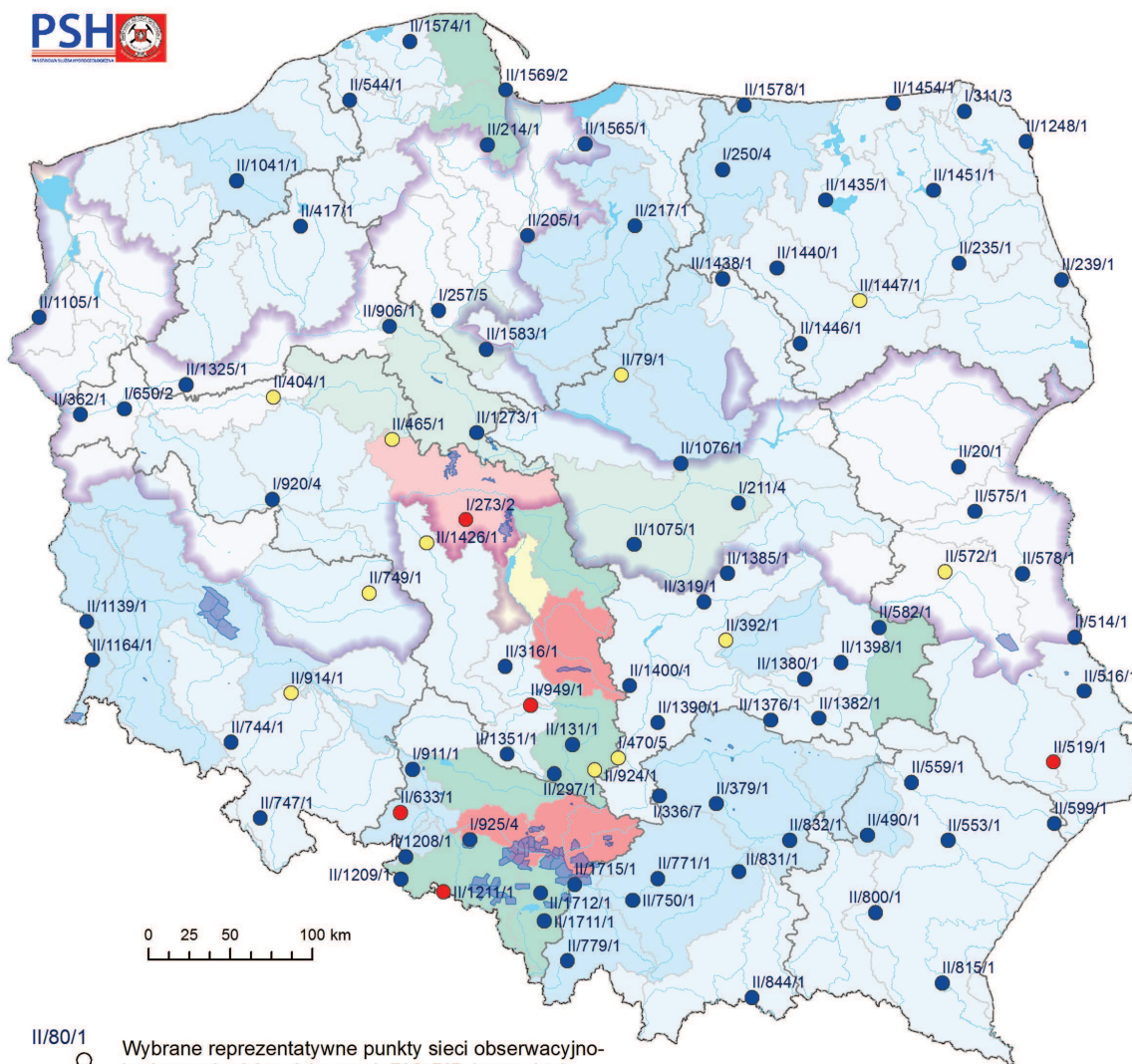

Rys. 17. Prognoza dotycząca stanu wód o zwierciadle swobodnym (gruntowych) na okres 01.05.2020 - 31.05.2020 r. – stacja hydrogeologiczna nr II/815/1 w miejscowości Lesko (woj. podkarpackie). **A** - prognoza przy założeniu scenariusza A; **B** - prognoza przy założeniu scenariusza B

W punkcie obserwacyjnym nr II/815/1 w miejscowości Lesko (woj. podkarpackie) nie prognozuje się wystąpienia niżówki hydrogeologicznej (scenariusz A i B) (rys. 17).

Część II

Prognoza zmian zasobów wód podziemnych

II/80/1
○ Wybrane reprezentatywne punkty sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych PIG-PIB (nr punktu)

Prognoza poziomu rezerw wód podziemnych w stosunku do NNG:

- powyżej 20%
- poniżej 20%
- zero

Stopień wykorzystania dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych (stosunek aktualnego poboru wód podziemnych do zasobów [%])*

- < 15
- 15 - 30
- 30 - 60
- 60 - 75
- 75 - 90
- 90 - 100
- > 100

Stopień wykorzystania zasobów [%]	Określenie stopnia wykorzystania zasobów	Określenie stanu rezerw zasobów
<15	Bardzo niski	Bardzo wysokie rezerwy
15 - 30	Niski	Wysokie rezerwy
30 - 60	Średni	Średnie rezerwy
60 - 75	Wysoki	Niskie rezerwy
75 - 90	Bardzo wysoki	Bardzo niskie rezerwy
90 - 100	Pełny	Zagrożenie brakiem rezerw
>100	Nadmierny	Brak rezerw - deficyt

Region ze średnim odpływem podziemnym z wielolecia 1951-1980 (poniżej 100 m³/d km²) na podst. Orsztynowicz, 1988

Granice obszarów bilansowych wydzielonych w obszarach działalności Regionalnych Zarządów Gospodarki wodnej

Granice obszarów działalności RZGW

Obszary odwodnień złóż

Rzeki

Jeziora, zbiorniki wodne

Granice kraju

* Opracowano na podstawie:

1. Bazy danych zasobów dyspozycyjnych i perspektywicznych na obszarze kraju - stan na grudzień 2019 r. (PIG-PIB, PSH)
2. Bazy danych POBORY - dane operacyjne z bazy POBORY PSH wg stanu na koniec 2017 r. (PIG-PIB, PSH)

Rys. 18. Prognoza poziomu rezerw wód podziemnych w odniesieniu do najniższego zaobserwowanego w wieloleciu położenia zwierciadła wód (NNG) – maj 2020 r.

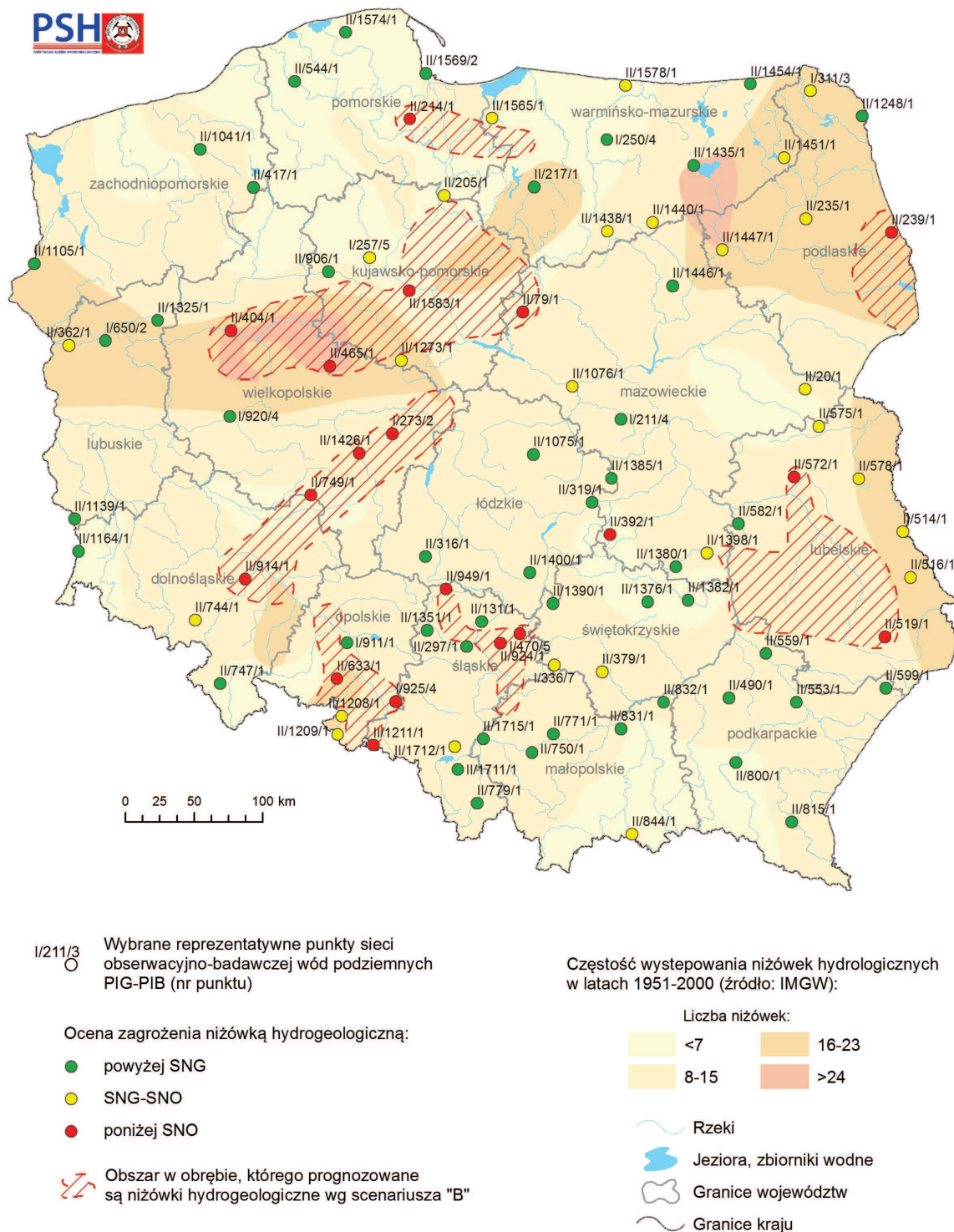
Na rysunku nr 18 dla maja 2020 roku przedstawiono prognozę poziomu rezerw wód podziemnych w odniesieniu do najniższego zaobserwowanego w wieloleciu położenia zwierciadła wód podziemnych. Jest to interpretacja prognozy dotycząca scenariusza B, czyli mniej korzystnego dla gospodarki wodnej.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że na przeważającym obszarze kraju stan rezerw zasobów zmiennych będzie bezpieczny i wyższy niż 20%. Tym niemniej jest wysoce prawdopodobne, iż w obrębie województw: **wielkopolskiego, lubelskiego, opolskiego i śląskiego** mogą znaleźć się obszary, na których brak będzie rezerw zasobów zmiennych pierwszego poziomu wodonośnego obliczonych w stosunku do najniższego odnotowanego w obserwowanym wieloleciu położenia zwierciadła wód podziemnych (NNG). Świadczą o tym symulacje przeprowadzone dla punktów obserwacyjnych: I/273/2 (woj. wielkopolskie); II/519/1 (woj. lubelskie); II/633/1 (woj. opolskie); II/949/1, II/1211/1 (woj. śląskie). Przewiduje się, że w większości przypadków sytuacje tego typu, jeśli wystąpią, będą miały charakter lokalny (rys. 18).

Ponadto, szczególnie na terenie województw: wielkopolskiego, podlaskiego, mazowieckiego, lubelskiego, dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego, stan rezerw może być niższy niż 20%, ale kształtować się powyżej zera. Tego typu sytuacja nie powinna powodować trudności w ujmowaniu wód podziemnych.

Część III

Prognoza zagrożenia wód podziemnych

Rys. 19. Prognoza zagrożenia w związku z wystąpieniem niżówki hydrogeologicznej – maj 2020 r.

Rysunek nr 19 przedstawia interpretację prognozy dotyczącej scenariusza mniej korzystnego dla gospodarki wodnej. Według tego wariantu przewiduje się, że w maju 2020 r. zjawisko niżówki hydrogeologicznej będzie występować w skali regionalnej na obszarze województw: **wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego** oraz **pomorskiego, podlaskiego, dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego**. Świadczą o tym symulacje przeprowadzone dla punktów obserwacyjnych: I/273/2, II/404/1, II/465/1, II/749/1, II/1426/1 (woj. wielkopolskie); II/1583/1 (woj. kujawsko-pomorskie); II/519/1, II/572/1(woj. lubelskie); II/214/1 (woj. pomorskie); II/239/1 (woj. podlaskie); II/914/1 (woj. dolnośląskie); I/925/4, II/633/1 (woj. opolskie); I/470/5, II/924/1, II/949/1, II/1211/1 (woj. śląskie). Ponadto niżówka może rozwinąć się w skali lokalnej również w innych obszarach kraju, w tym w szczególności w województwach: **mazowieckim i warmińsko-mazurskim**.

Na obszarach występowania niżówki hydrogeologicznej **zjawisko to może stać się przyczyną trudności w eksploatacji płytkich ujęć wód podziemnych** (indywidualne studnie gospodarskie) oraz ujęć komunalnych lub przemysłowych użytkujących pierwszy poziom wodonośny.

Ponadto prognozuje się, że stosunkowo często na obszarze kraju, głównie w części północno-wschodniej i wschodniej będzie dochodzić do sytuacji, w której stan wody pierwszego poziomu wodonośnego będzie układał się, w strefie SNG -SNO, czyli powyżej wartości ostrzegawczej, a poniżej średniego stanu niskiego z obserwowanego wielolecia. Jednak tego typu położenie zwierciadła płytkich wód podziemnych nie powinno powodować problemów w zaopatrzeniu w wodę.

Prognozowana na okres od 1 maja do 31 maja 2020 r. sytuacja hydrogeologiczna określa stan, w którym nie pojawią się trudności w zaopatrzeniu w wodę z komunalnych i przemysłowych ujęć wody podziemnej eksploatujących głębsze warstwy wodonośne.

Aktualizacja prognozy sytuacji hydrogeologicznej nastąpi w przeciągu miesiąca. Planowane opracowanie będzie obejmować okres od 1.06.2020 r. do 30.06.2020 r.

e-mail: komunikaty.prognozy@pgi.gov.pl
<http://www.psh.gov.pl>

Pan Przemysław Daca

**Prezes Państwowego Gospodarstwa
Wodnego Wody Polskie**

Szanowny Panie Prezesie,

Sytuacja hydrologiczna, która obecnie ma miejsce w Polsce, wywołuje duże zaniepokojenie. Niekorzystne warunki pogodowe związane z wysokimi temperaturami i brakiem opadów powodujące przesuszenie gleby, zmniejszenie i zniszczenia upraw roślin, zmniejszenie zasobów wody pitnej, a także zwiększenie prawdopodobieństwa pożarów, wymagają natychmiastowych działań.

Województwo Opolskie w sposób szczególny odczuwa tę trudną sytuację. Spadek poziomu wód gruntowych na Opolszczyźnie w ciągu ostatnich 3 lat wynosi około 1 metra i grozi deficytem wody.

Wejście w życie ustawy "Nowe Prawo Wodne", w dniu 1 stycznia 2018r., w całości odebrało Marszałkom Województw kompetencje w zakresie zarządzania wodami w Polsce. Po upływie dwóch i pół roku, obserwując działania Wód Polskich, decyzja ta budzi coraz większe zaniepokojenie.

Struktura organizacyjna Wód Polskich, w skutek zarządzania zlewniowego, przyczyniła się do powstania autonomicznych jednostek. W zaistniałej sytuacji proszę Pana Prezesa o odpowiedź, w oparciu o dane wszystkich jednostek organizacyjnych z województwa opolskiego, na pytania, które dla mieszkańców Opolszczyzny przybierają charakter fundamentalny:

1. Jakie zadania, projekty zostały zrealizowane przez Wody Polskie w Województwie Opolskim? Czy zostały rozpoznane potrzeby w zakresie retencji dla naszego województwa? - jeżeli tak, to proszę o wskazanie potencjalnych inwestycji, źródła ich finansowania oraz poziomu kosztów i planowanego czasu ich realizacji. Proszę również o informację w jaki sposób (z kim?) Wody Polskie konsultują, uzgadniają i planują inwestycje.
2. Dnia 15.02.2020r. zakończono konsultacje społeczne na szczeblu samorządów programu dedykowanego przede wszystkim retencji – „Stop Suszy”. Proszę o informację, które z samorządów Województwa Opolskiego wzięły udział w konsultacjach tego programu i które z wniesionych uwag znajdują się w redagowanym przez Państwa programie inwestycji w zakresie retencji - szczególnie tej małej. Będąc świadomym rangi programu osobiście zachęcałem opolskich samorządowców do udziału w konsultacjach.

3. Czy planowane jest stworzenie dokumentu wskazującego kierunki rozwiązań problemów suszy, gwałtownych opadów i powodzi w Polsce z uwzględnieniem Województwa Opolskiego? Ostatnie opady poprawiły proces wegetacji roślin, jednak nadal zagraża nam największa susza od 100 lat.
4. Wiele miast w Polsce podjęło inicjatywy mające na celu zagospodarowanie wody deszczowej do podlewania ogrodów i do celów sanitarnych. Ma to pomóc w oszczędzaniu wody dostarczanej z sieci wodociągowej. Proszę o informację w jaki sposób Wody Polskie wspomagają lub będą wspomagać opisaną powyżej inicjatywę? Czy Wody Polskie zamierzają włączyć się do procesu edukacji społecznej w kwestii zagospodarowania wody deszczowej?
5. Utrzymanie wszystkich cieków wodnych w należytym stanie, zapobiega podtopieniom także w czasie suszy. Niski poziom wód gruntowych i w rzekach powoduje, że problem ten jest słabo zauważalny - do czasu intensywnych opadów. Marszałek Województwa Opolskiego poprzez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, do 2017r. odpowiadał za utrzymanie około 3 tys. km cieków wodnych w naszym regionie. Według naszych wyliczeń nakłady na utrzymanie tych cieków, w latach 2018-19 (czyli po przejęciu ich przez Wody Polskie), wynosiły około 30% tego, ile w latach poprzednich. Budzi to zaniepokojenie. Proszę o informację, jakie nakłady planowane są na Opolszczyźnie w 2020 r. i w latach następnych na utrzymanie w należytym stanie cieków wodnych.
6. Proszę także o informację dotyczącą procesu realizacji istotnej dla Opolan inwestycji pn. Polder Żelazna. Na jakim etapie się ona znajduje, kiedy planowane jest rozpoczęcie i kolejne etapy inwestycji?

W poczuciu troski o sytuację hydrologiczną naszego województwa, wyrażanej również przez Radnych Województwa Opolskiego, wnoszę o przedstawienie przez Pana Prezesa odpowiedzi na przedstawione przeze mnie pytania.

Z poważaniem

Marszałek Województwa Opolskiego

Andrzej Buła

Sprawę prowadzi: Tadeusz Jarmuziewicz